

The causal relationship sensation seeking and internet addiction with mediating affiliation to deviant peers in students

Askar Atashafrouz^{*}

Rehane Molaei barm Sabz^{**}

Gholamhossain Maktabi^{***}

Abstract

This study was conducted to aim the causal relationship between sensation seeking and internet addiction with mediation of affiliation to deviant peers in students. 294 undergraduate freshmen from Shahid Chamran University of Ahvaz were selected by using multi-stage random sampling method, and completed Yang Internet Addiction Test, Zuckerman Sensation Scale, and Paschal, Ringwalt, and Flewelling Scale. Data were analyzed using path analysis method. Findings indicate that sensation seeking and affiliation to deviant peers are directly associated with internet addiction, and sensation-seeking indirectly increases internet addiction by increasing students' affiliation to deviant peers. Therefore, students with high sensation seeking more likely to be in deviant peer groups, and this will indirectly increase their internet addiction.

Keywords: Sensation seeking, internet addiction, belonging to deviant peers

---

* **Corresponding Author:** Assistant Professor, Department of Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran (a.atashafrouz@gmail.com)

** M.A. Student of Educational Psychologist, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

*** Associate Professor, Department of Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

بررسی رابطه‌ی علی هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تعلق به همسالان منحرف در دانش‌جویان

عسکر آتش‌افروز*

ریحانه ملایی برم‌سبز**

غلامحسین مکتبی***

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه‌ی علی هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تعلق به همسالان منحرف در دانش‌جویان انجام گرفت. ۲۹۴ دانش‌جوی سال اول کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز با روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند و آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ، مقیاس‌های هیجان‌خواهی زاگرمین و هم‌نشینی با هم‌سالان منحرف پاسکال و همکاران را تکمیل نمودند. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر و نرم‌افزار AMOS تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که هیجان‌خواهی و تعلق به همسالان منحرف با اعتیاد به اینترنت و هیجان‌خواهی با افزایش تعلق به هم‌سالان منحرف به صورت غیرمستقیم با اعتیاد به اینترنت رابطه دارد. بنابراین، دانش‌جویان با هیجان‌خواهی بالا به احتمال بیشتری در گروه‌های همسال منحرف عضو و این امر به‌طور غیرمستقیم اعتیاد به اینترنت را در آن‌ها افزایش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: هیجان‌خواهی، اعتیاد به اینترنت، تعلق به همسالان منحرف

---

* استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسئول)

a.atashafrouz@gmail.com

** دانش‌جوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

*** دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

مقدمه

اینترنت به‌عنوان یکی از ابعاد نوپای فناوری در جهان معاصر در تغییر و تحول زندگی افراد جامعه نقش بسزایی ایفا می‌کند. امروزه اینترنت به تمام جنبه‌های زندگی بشر از جمله تحصیل، کار، خرید، سرگرمی، روابط اجتماعی و غیره رسوخ کرده است و استفاده از این نوع فناوری در تمام کشورها متداول و روزافزون است (لیتراس و پابلوس^۱، ۲۰۱۱). اینترنت قبل از آن که در دسترس عموم قرار گیرد بیشتر به‌عنوان وسیله‌ای برای مکاتبات محرمانه کاربرد داشت (یانگ^۲، ۱۹۹۸)، اما در حال حاضر این فناوری به‌طور قابل توجهی به‌خصوص در بین نوجوانان و جوانان چنان متداول شده به‌طوری که جزء ضروریات زندگی آن‌ها شده است. به‌طورکلی، هر پیشرفت جدیدی، در کنار مزایایی که دارد، می‌تواند مشکلاتی را نیز به همراه داشته باشد؛ با ظهور اینترنت مشکلات و آسیب‌های جدیدی پدیدار شده‌اند که برخی از آن‌ها به یک نگرانی فراگیر در جامعه جهانی تبدیل شده است (براکمن^۳، ۲۰۱۱). رشد روزافزون استفاده از اینترنت در کنار فواید بی‌شمار آن از جمله دسترسی سریع، آسان و ارزان به اطلاعات می‌تواند پیامدهای منفی مهمی را برای افراد به همراه داشته باشد، به‌خصوص اگر میزان استفاده از اینترنت توسط هر کاربر از حدّ معینی فراتر رود. مصرف بیش از اندازه اینترنت یا اعتیاد به اینترنت را اولین بار ایوان گلدبرگ، روان‌پزشک کلمبیایی، مطرح و معیارهای تشخیصی آن را ثبت کرد (اراکلیان^۴، ۲۰۱۴). می‌توان گفت که یکی از معضلات قرن بیست و یکم اعتیاد به اینترنت است. اعتیاد به اینترنت، نوعی اختلال کنترل تکانه است که به استفاده بیش از حد از اینترنت اشاره دارد به‌طوری‌که سایر فعالیت‌های اجتماعی فرد را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و منجر به اُفت عملکرد وی در حوزه‌های مختلف شغلی، علمی، اجتماعی، حرفه‌ای، خانوادگی، اقتصادی، روان‌شناختی و نادیده‌انگاشتن روابط در دنیای واقعی مثل دوستان و خانواده می‌شود (حق‌شناس، ۱۳۸۵). این اعتیاد اگرچه در ظاهر برخلاف اعتیاد به سوءمصرف مواد عوارض و پیامدهای آن به چشم نمی‌آید، ولی بر طبق نتایج پژوهش‌ها اعتیاد به اینترنت آسیب‌های متعددی از جمله آسیب‌های روانی (اضطراب،

-
1. Lytras & Pablos
  2. Young
  3. Brockman
  4. Arakelyan

افسردگی، احساس تنهایی، جسمانی (مشکلات خواب و تغذیه)، خانوادگی (کاهش روابط خانوادگی و افزایش فاصله بین اعضای خانواده)، شغلی (نبود بازدهی کاری و اخراج از کار) و تحصیلی (افت نمرات تحصیلی) می‌تواند به فرد وارد کند (هانگ، لی و تائو^۱، ۲۰۱۰). آمارها نشان می‌دهد که بیشترین قشری که در معرض خطر این اعتیاد است نوجوانان و جواناناند (پوررمضان، ۱۳۸۵). کشور ما از نظر جمعیتی یکی از جوان‌ترین کشورهای دنیا است، اهمیت اعتیاد به اینترنت بیشتر احساس می‌شود. لذا، ضروری به نظر می‌رسد که پژوهشی جامع‌تر در زمینه اعتیاد به اینترنت و عوامل دخیل بر آن (بیرونی و درونی) صورت گیرد.

با توجه به نتایج برخی از پژوهش‌ها یکی از عوامل خیلی مهم که می‌تواند با هر نوع اعتیاد رابطه داشته باشد میزان هیجان‌خواهی فرد است. افراد با هیجان‌خواهی بالا بیشتر ریسک‌پذیر و اهل خطر هستند و وقایع و تجارب بسیار هیجان‌انگیز را دنبال می‌کنند. هیجان‌خواهی یکی از عوامل ریسک‌پذیری و رفتارهای ضداجتماعی تعریف شده است (زاگرم^۲، ۲۰۰۷). در دسترس بودن ۲۴ ساعته اینترنت برای بسیاری از جوانان و نوجوانان فرصت و موقعیت‌هایی را همانند دیدن فیلم‌های پورن، انجام بازی‌های خشونت‌آمیز، دوستیابی آنلاین و سرگرمی‌شدن در شبکه‌های اجتماعی فراهم نموده که دارای شور و هیجان بالایی هستند. در پژوهش‌های اخیر شواهدی به دست آمده که نشان می‌دهد بین هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت وجود دارد. برای مثال، یک یافته در تایوان نشان داد که بین سطح بالای هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت وجود دارد (لین و تسای^۳، ۲۰۰۲). هم‌چنین نتایج ۳۷ پژوهش در چین، تایوان و ایالت متحده نشان داد که رابطه مثبتی بین هیجان‌خواهی بالا و اعتیاد به اینترنت وجود دارد (وانگ، چن، یانگ و گائو^۴، ۲۰۱۳).

به‌علاوه، برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که هیجان‌خواهی نه تنها به‌صورت مستقیم، بلکه به صورت غیرمستقیم و از طریق برخی متغیرها از جمله تعلق به همسالان منحرف می‌تواند زمینه

-
1. Huang, Li, & Tao
  2. Zuckerman
  3. Lin & Tsai
  4. Wang, Chen, Yang, & Gao

ایجاد اعتیاد را در افراد فراهم کند (لی، نیومن، لی و زنگ^۱، ۲۰۱۶). در واقع یکی از عواملی که به نظر می‌رسد هیجان‌خواهی از طریق آن بر اعتیاد به اینترنت تأثیر می‌گذارد رفتارهای انحرافی نوجوانان می‌باشد که از طریق تعامل با محیط اجتماعی ناسالم کسب می‌کنند (کینن و شاو^۲، ۱۹۹۷). هم‌سالان می‌تواند به همدیگر یک هنجار و الگوی رفتاری بدهند که چگونه از اینترنت استفاده کنند. هم‌سالان منابع اینترنتی بیشتری در اختیار همدیگر قرار می‌دهند و از طریق بازی‌های آنلاین و چت کردن که یک پاداش اجتماعی و محرکی است که منجر به اعتیاد به اینترنت می‌شود ارتباط آنلاین برقرار می‌کنند. از این‌رو، تعلق به هم‌سالان منحرف احتمال اعتیاد به اینترنت را افزایش می‌دهد. یک یافته نشان داد در بین هم‌سالان منحرف رفتارهای پرخاش‌گری، بزهکاری و استفاده ابزاری از اینترنت رایج‌تر است (موناهان، استنبرگ و کافمن^۳، ۲۰۰۹). بنابراین، پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال بود که آیا بین هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تعلق به هم‌سالان منحرف رابطه وجود دارد؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر هم‌بستگی از نوع تحلیل مسیر^۴ بود. جامعه این پژوهش شامل کلیه دانش‌جویان سال اول کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۹۶ بود که ۳۰۰ دانش‌جو به‌روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شد. ابتدا از میان تمام دانشکده‌های دانشگاه شهید چمران اهواز سه دانشکده (ادبیات، علوم تربیتی و روان‌شناسی و فنی مهندسی)، و از هر دانشکده ۴ رشته و از هر رشته ۲۵ دانش‌جو (جمعاً ۳۰۰ نفر) به‌صورت تصادفی به‌عنوان گروه نمونه انتخاب گردیدند. در نهایت پس از کنار گذاشتن شش پرسشنامه ناقص، ۲۹۴ نفر از آن‌ها پرسش‌نامه‌های خود را تکمیل و برآزش مدل پیشنهادی روی آن‌ها بررسی شد.

1. Li, Newman, Li, & Zhang
2. Keenen & Shaw
3. Monahan, Steinberg, & Cauffman
4. path analysis

ابزار اندازه‌گیری

آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ^۱ (IAT). این آزمون توسط یانگ (۱۹۹۸)، به نقل از کوک^۲ (۲۰۱۱) طراحی شد و دارای ۲۰ ماده است، که ماده‌های این آزمون در یک طیف لیکرت ۵ رتبه‌ای (بندرت = ۱ تا همیشه = ۵) مرتب شده‌اند. در این آزمون نمره بالا شرکت‌کننده‌ها حاکی از وابستگی بیشتر به اینترنت می‌باشد. ضریب پایایی آلفای کرونباخ این آزمون توسط ویدیانته و مک موران^۳ (۲۰۰۴) ۰/۸۹ گزارش شده است. علوی، جنتی فرد، مراثی، اسلامی، رضاپور و نجفی^۴ (۲۰۱۰) نشان دادند که پنج عامل مشکلات اجتماعی، تأثیر بر عملکرد، فقدان کنترل، استفاده مرضی از چت‌روم و بی‌توجهی به وظایف شغلی از این آزمون قابل شناسایی است. در پژوهش حاضر، ضرایب پایایی آلفای کرونباخ و تصحیف این آزمون به ترتیب ۰/۸۴ و ۰/۸۱ و در تحلیل عاملی تأییدی ساختار پنج عاملی آن به دست آمد.

مقیاس هیجان‌خواهی^۵: این ابزار ۴۰ ماده‌ای تحت عنوان مقیاس استاندارد هیجان‌خواهی توسط زاگرم، آیزنک و آیزنک^۶ (۱۹۷۸) طراحی شده و که شامل چهار مؤلفه حادثه‌جویی، تجربه‌جویی، بازدارندگی و ملال‌پذیری است. آزاد فلاح (۱۳۷۳)، به نقل از سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی، (۱۳۸۸) پس از حذف ماده نامرتبط با فرهنگ ایرانی روی دانشجویان ایرانی هنجاریابی شد و به ۳۰ سؤال تقلیل یافت و که هر سؤال شامل دو گزینه الف و ب می‌باشد که از آزمودنی‌ها خواسته شد پس از خواندن هر سؤال قسمتی را که (الف) یا (ب) به آن تمایل دارند، انتخاب نمایند. نمره‌گذاری آن به صورت (الف نمره ۱ و ب نمره صفر) است. بالاترین نمره در این آزمون ۳۰ و پایین‌ترین نمره صفر می‌باشد. نمره بالاتر از ۱۵ نشان‌دهنده هیجان‌خواهی بالا است (سلطانی و همکاران، ۱۳۸۸). در پژوهش سلطانی و همکاران (۱۳۸۸) آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۷۴ به دست آمد. برای بررسی

1. Internet Addiction Test of Young
2. Koc
3. Widyanto & McMurrin
4. Alavi, Jannatifard, Maracy, Eslami, Rezapour, & Najafi
5. Sensation Seeking Scale
6. Eysenck & Eysenck

اعتبار سازه مقیاس هیجان‌خواهی زاگرمین، این مقیاس با مقیاس هیجان‌خواهی آرنت^۱ (۱۹۹۳) همبسته شده است. ضریب همبستگی بین این دو مقیاس ۰/۴۶ به دست آمد که در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار بود.

مقیاس همنشینی با همسالان منحرف: این مقیاس توسط پاسکال، رینگوات و فلولین^۲ (۲۰۰۳) طراحی شد و سؤالات آن درباره ارتباط نوجوانان با همسالانی است که رفتارهای پرخاشگرانه، درگیری و نزاع، حمل سلاح، مصرف سیگار، الکل و مواد مخدر را نشان می‌دهند. این مقیاس ۸ سؤال دارد که توسط آلبوکردی، نظری، نوری و خدادادی سنگده^۳ (۲۰۱۲) در ایران ترجمه و ویژگی‌های روان‌سنجی آن بررسی شده است. این ابزار بر اساس مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت (نمره صفر برای هیچ کدام از دوستان تا نمره ۴ برای همه دوستان) نمره‌گذاری شده است. نمره بالاتر نشان‌دهنده همنشینی بیشتر با همسالان بزهکار است. در پژوهش نظری، امینی‌منش و شاهینی (۱۳۹۱) ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۴ گزارش شد. همچنین با روش تحلیل عاملی تأییدی ساختار عاملی این مقیاس توسط پژوهشگران مذکور تأیید شد.

روند اجرای پژوهش

پس از تصویب طرح پژوهش در دانشگاه، به‌طور تصادفی سه دانشکده انتخاب گردید (ادبیات، علوم تربیتی و روان‌شناسی و فنی مهندسی). سپس از هر دانشکده ۴ رشته و از هر رشته ۲۵ دانش‌جوی سال اول به روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. لازم به ذکر است قبل از تکمیل ابزارها توضیحاتی در مورد اهمیت پژوهش و رعایت دقت و صداقت در تکمیل پرسش‌نامه‌ها به دانش‌جویان گروه نمونه داده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این مطالعه برای بررسی برازندگی مدل فرضی از تحلیل مسیر و شاخص‌های برازندگی

-
1. Arnett
  2. Paschal, Ringwalt, & Flewelling
  3. Alboukordi, Nazari, Nouri, & Khodadadi

همانند χ^2/df ، IF، GFI، GF و RMSEA استفاده گردید.

یافته‌ها

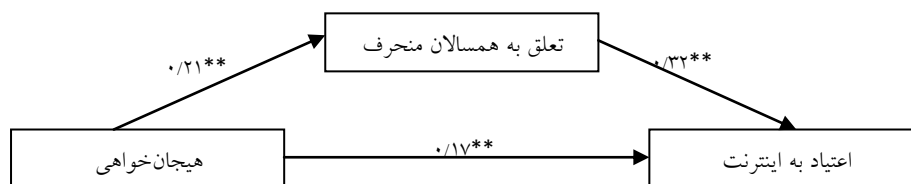
جدول ۱

میانگین، انحراف معیار و ضرایب هم‌بستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	هیجان‌خواهی	تعلّق به همسالان	اعتیاد به اینترنت
هیجان‌خواهی	۷/۱۰	۲/۲۲	-		
تعلّق به همسالان	۲/۸۹	۴/۲۹	۰/۲۱**	-	
اعتیاد به اینترنت	۳۵/۸۳	۲۰/۱۵	۰/۲۳**	۰/۳۶**	-

** $p < ۰/۰۱$

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، میانگین و (انحراف معیار) هیجان‌خواهی ۷/۱۰ و (۲/۲۲)، تعلّق به همسالان منحرف ۲/۸۹ و (۴/۲۹) و اعتیاد به اینترنت ۳۵/۸۳ و (۲۰/۱۵) به‌دست آمده است. هم‌چنین بین متغیرهای سه‌گانه هم‌بستگی مثبت و معنی‌داری در سطح $p < ۰/۰۱$ مشاهده می‌شود.

شکل ۱

ضرایب مسیر بین متغیرها در الگوی پیشنهادی

همان‌طور که در شکل ۱ ملاحظه می‌شود، تمام ضرایب مسیر مستقیم (هیجان‌خواهی به تعلق به همسالان منحرف ($\beta = 0/21$), $p < 0/001$), هیجان‌خواهی به اعتیاد به اینترنت ($\beta = 0/32$), و تعلق به همسالان منحرف به اعتیاد به اینترنت ($\beta = 0/17$), $p < 0/001$) معنی‌دار شده‌اند. جدول ۲ شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی را نشان می‌دهد.

جدول ۲

شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی

شاخص‌های برازندگی	x^2	p	df	x^2/df	IFI	GFI	CFI	AGFI	RMSEA
مقدار	۲۲۳/۰۴	۰/۰۰۱	۶۲	۳/۵۹	۰/۹۵	۰/۹۳	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۰۶

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، شاخص‌های برازندگی خوبی دو (۲۲۳/۰۴)، معنی‌دار است. دیگر شاخص‌های برازندگی، از جمله نسبت مجذور خوبی دو به درجه آزادی (x^2/df) با مقدار ۳/۵۹، شاخص نیکویی برازش (GFI) ۰/۹۳، شاخص نیکویی برازش تعدیل‌یافته (AGFI) ۰/۹۰، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) ۰/۹۲، شاخص برازندگی افزایشی (IFI) ۰/۹۵ و جذر میانگین خطای تقریب (RMSEA) با مقدار ۰/۰۶ حاکی از برازش مطلوب الگوی پیشنهادی با داده است. در پژوهش حاضر، مسیرهای غیرمستقیم با استفاده از روش بوت‌استرپ ماکرو پریچر و هیز^۱ (۲۰۰۸) مورد آزمون قرار گرفته‌اند.

جدول ۳

ضرایب مسیر الگوی پیشنهادی

مسیرهای مستقیم	B	β	S.E	C.R	P
هیجان‌خواهی به تعلق به همسالان منحرف	۰/۰۹	۰/۲۱	۰/۰۲	۳/۸۰	$p \leq 0/001$
هیجان‌خواهی به اعتیاد به اینترنت	۰/۵۹	۰/۳۲	۰/۱۰	۵/۹۰	$p \leq 0/001$
تعلق به همسالان منحرف به اعتیاد به اینترنت	۰/۱۳	۰/۱۷	۰/۰۴	۳/۰۴	$p \leq 0/002$

مسیر غیرمستقیم هیجان‌خواهی بر اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تعلق به همسالان منحرف با استفاده از روش بوت‌استرپ نشان داد که حد پایین ۰/۰۲ و حد بالا ۰/۱ صفر را در بر نمی‌گیرد. این یافته بیانگر این است که تعلق به همسالان منحرف رابطه هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت را میانجی‌گری می‌کند ($\beta = ۰/۰۷$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی الگوی پیشنهادی رابطه علی بین هیجان‌خواهی و اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری تعلق به همسالان منحرف در دانش‌جویان بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که الگوی پیشنهادی برازش مطلوبی با داده‌ها دارد (جدول ۲). به عبارت دیگر، همسو با پژوهش لی و همکاران (۲۰۱۶) هیجان‌خواهی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با اعتیاد به اینترنت با واسطه تعلق به همسالان منحرف ارتباط دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خلق و خوی هیجانی افراد می‌تواند در ابتلای آن‌ها به اعتیاد به اینترنت و همچنین در ملحق شدن آن‌ها به گروه‌های منحرف و یا سالم نقش اساسی داشته باشد.

در تبیین رابطه بین هیجان‌خواهی و تعلق به همسالان منحرف می‌توان گفت که هیجان‌خواهی در انواع رفتارهای اعتیادگونه (همانند سوءمصرف مواد، اعتیاد جنسی و غیره) و خطرناک (مثل پرخاشگری، رانندگی خطرناک و اغتشاش، رفتارهای پرخطر جنسی و غیره) می‌تواند نقش داشته باشد. از دید زاگرمین (۲۰۰۷) افراد هیجان‌خواه دارای ویژگی‌هایی از جمله ماجراجویی، کنجکاوی برای کسب تجربیات جدید، بازداری‌زدایی و حساسیت نسبت به ملالت هستند که این می‌تواند زمینه‌پیدایش استفاده بی‌رویه و بدون قید و شرط را از اینترنت افزایش دهد. افراد با هیجان‌خواهی بالا از لحاظ شخصیتی برون‌گراتر هستند، و این امر باعث می‌شود بیشتر در شبکه‌های اجتماعی عضو شوند و بیشتر در اتاق‌های گفتگو^۱ از طریق اینترنت وقت بگذرانند. این شرایط باعث می‌شود که بیشتر در کانال‌های ممنوعه عضو و جذب شوند و طبیعتاً بعد از مدتی جدا از این‌ها که باید وقت زیادی را در اینترنت بگذرانند، ارزش‌ها و اطلاعات مربوط به صاحبان و اعضای آن کانال‌ها و گروه‌ها را درونی کرده و به

آن‌ها تعلق پیدا می‌کنند.

از طرف دیگر، چون ماجراجو و کنجکاو هستند با میزان ریسک بالاتری وارد اینترنت می‌شوند و چندان علاقه‌ای به استفاده ایمن از شبکه‌های اجتماعی ندارند و همین امر باعث می‌شود در خیلی از مواقع شروع به کلاهبرداری اینترنتی کنند و یا زمینه قربانی شدن خود را توسط افراد دیگر فراهم کنند. از طرف دیگر، چون این افراد نسبت به ملالت حساسیت دارند در نتیجه به دنبال تجربه‌ها و جستجوهای متنوع هستند و این شرایطی ایجاد می‌کند که وابستگی بیشتری به اینترنت پیدا کنند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۳).

مسیر تعلق به همسالان منحرف با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان تأیید گردید که با نتایج مطالعات لی و همکاران (۲۰۱۶) همسو است. در تبیین این می‌توان بیان داشت که تعلق به همسالان منحرف شرایط الگوبرداری از رفتارهای منحرف و غیرطبیعی را تسهیل می‌نماید و به خصوص این امر در نوجوانی و ابتدای جوانی نمود بیشتری پیدا می‌کند. بر طبق یافته‌های روان‌شناسی رشد در این محدوده سنی گرایش نوجوانان به همسالان بیشتر و نسبت به خانواده کمتر می‌شود؛ از این رو، در صورتی که نوجوان در تنظیم هیجان‌ات خود مشکل داشته باشد، احتمالاً در تعیین دوستان خود حدود و مرزها را رعایت نمی‌کند و درگیر روابط ناسالم با همسالان داری مشکل و نهایتاً الگوبرداری از آن‌ها می‌شوند (استینبرگ^۱، ۲۰۰۸). اگر اعتیاد به اینترنت را به عنوان یک رفتار غیرانطباقی و بیمارگونه در نظر بگیریم، این احتمال وجود دارد که این اعتیاد از دانش‌جویان هم‌کلاس و یا هم‌خوابگاه دارای این مشکل به سایر دانش‌جویان که در تنظیم هیجان‌ات خود مشکل دارند، سرایت کند.

لازم به ذکر است که به علت ماهیت پژوهش حاضر (هم‌بستگی)، در استنباط رابطه‌ی علی معلولی بین متغیرهای هیجان‌خواهی، تعلق به همسالان منحرف و اعتیاد به اینترنت باید احتیاط کرد و هم‌چنین در تعمیم نتایج آن به سایر گروه‌های سنی و فرهنگی باید احتیاط صورت گیرد. به پژوهش‌گران توصیه می‌شود رابطه‌ی سایر ویژگی‌های شخصیتی از جمله سخت‌رویی، روان‌رنجورخویی و غیره را با اعتیاد به اینترنت بررسی نمایند. به‌علاوه، به

مسئولین امور دانش‌جویی توصیه می‌شود برای تدارک و جذب بیشتر دانش‌جویان، به خصوص دانش‌جویان با هیجان‌خواهی بالا برنامه‌های سرگرمی و ورزشی بیشتری تدارک ببینند.

منابع

فارسی

- پوررمضان، مونا. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سلامت روان بر اساس تست SCL-90-R در مراجعین به کافی‌نت‌های مشهد در شش ماهه دوم سال ۱۳۸۴. رساله دکتری، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مشهد.
- حق‌شناس، حسن. (۱۳۸۵). طرح پنج عاملی ویژگی‌های شخصیت. شیراز: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- سلطانی، مهری؛ فولادوند، خدیجه و فتحی آشتیانی، علی. (۱۳۸۸). رابطه هویت و هیجان‌خواهی با اعتیاد اینترنتی. *مجله علوم رفتاری*، ۴(۳)، ۱۹۷-۱۹۱.
- نظری، علی محمد؛ امینی‌منش، سجاد و شاهینی، علی. (۱۳۹۱). ساختار خانواده، نظارت والدین و همنشینی با همسالان بزهکار در نوجوانان پسر بزهکار و بهنجار. *مجله پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۶(۴)، ۶۸-۶۰.

لاتین

- Alavi, S., Jannatifard, F., Maracy, M. R., Eslami, M., Rezapour, H., & Najafi, M. (2010). The psychometric properties of young internet addiction test. *Journal of Behavioral Sciences*, 4, 183-189.
- Alboukordi, S., Nazari, A. M., Nouri, R., & Khodadadi Sangedeh, J. (2012). Predictive factors for juvenile delinquency: The role of family structure, parental monitoring and delinquent peers. *Journal of Criminology Society*, 5(1), 770-777.
- Arakelyan, L. K. (2014). The problem of the addiction in young people to social networks. *Bulletin of the Council of Young Scientists and Specialists*, 1, 5-6.

- Brockman, J. (2011). *Is the internet changing the way you think? the net's impact on our minds and future*. New York: Harper Perennial.
- Huang, X. Q., Li, M. C., & Tao, R. (2010). Treatment of internet addiction. *Journal of Currency Psychiatry Report*, 12(5), 462-470.
- Keenan, K., & Shaw, D. (1997). Developmental and social influences on young girls' early problem behavior. *Psychological Bulletin*, 121(1), 95-113.
- Koc, M. (2011). Internet addiction and psychopathology. *The Online Journal of Educational Psychology*, 10(1), 143-148.
- Li, X., Newman, J. D., Li, & Zhang, H. (2016). Temperament and adolescent problematic Internet use: The mediating role of deviant peer affiliation. *Computers in Human Behavior*, 60, 342-350.
- Lin, S. S. J. & Tsai, C. C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwanese high school adolescents. *Computers in Human Behavior*, 18(4), 411-426.
- Lytras, M., & Pablos, P. O. (2011). Software technologies in knowledge society. *International Journal of Universal Computer Science*, 17(9), 1219-1221.
- Monahan, K. C., Steinberg, L., & Cauffman, E. (2009). Affiliation with antisocial peers, susceptibility to peer influence, and antisocial behavior during the transition to adulthood. *Developmental Psychology*, 45(6), 1520-1530.
- Paschal, M. J., Ringwalt, C. L., & Flewelling, R. L. (2003). Effects of parenting, father absence, and affiliation with delinquent peers on delinquent behavior among African- American male adolescents. *Adolescen*, 38(149), 15-34.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Contemporary approaches to assessing mediation in communication research. In A. F. Hayes, M. D. Slater, & L. B. Snyder (Eds.), *The Sage sourcebook of advanced data analysis methods for communication research* (pp. 13-54). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Steinberg, L. A. (2008). Social neuroscience perspective on adolescent risk-taking. *Developmental Review*, 28(1), 78-106.
- Wang, J., Chen, J., Yang, L., & Gao, S. (2013). Meta-analysis of the relationship between sensation seeking and Internet addiction. *Advances in Psychological Science*, 21(10), 1720-1730.
- Widyanto, L., & McMurrin, M. (2004). The psychometric properties of the internet addiction test. *Cyber Psychology Behavior*, 7(4), 443-450.
- Young, K. S. (1998). *Caught in the Net: How to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery*. New York: John Wiley & Sons.
- Zuckerman, M. (2007). *Sensation seeking and risky behavior*. Washington, DC: American Psychological Association.

Zuckerman, M., Eysenck, S., & Eysenck, H. J. (1978). Sensation seeking in England and America: Crosscultural, age, and sex comparison. *Journal of Consulting Clinical Psychology, 46*, 139-149.

© 2017 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)